

Štúdia uskutočniteľnosti investície – zvýšenie majetkovej účasti štátu v Exportno-importnej banke Slovenskej republiky

podľa § 19a zákona č. 523/2024 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy
a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

**Návrh na vklad štátnych finančných aktív vo výške 250 mil. EUR do základného imania
EXIMBANKY SR a na posilnenie fondu na záruky a fondu na krytie neobchodovateľných
rizík prostriedkami zo zníženia základného imania EXIMBANKY SR**

Návrh kapitálového posilnenia EXIMBANKY SR (vlastných zdrojov financovania v zmysle §
28 ods. 1 písm. a) zákona č. 80/1997 o EXIMBANKE SR Z.z. v znení neskorších predpisov)
prostredníctvom štátnych finančných aktív

	Aktuálna výška k 30.4.2024 v tis. EUR	Stav po zvýšení základného imania v tis. EUR	Stav po znížení základného imania v tis. EUR
Základné imanie EXIMBANKY SR	100.000	350.000	100.000
Fond na záruky	53.251	53.251	153.251
Fond na krytie neobchodovateľných rizík	98.428	98.428	248.428
Záručná kapacita fondu na záruky	380.364	380.364	1.094.650
Poistná kapacita fondu pre poistenie neobchodovateľných rizík	1.066.028	1.066.028	2.266.028

1. Dôvody kapitálového posilnenia EXIMBANKY SR

Posilnenie obchodných činností EXIMBANKY SR v dlhodobom horizonte:

- vytvorenie priestoru pre podporu veľkých obchodných prípadov prostredníctvom kapitálového posilnenia EXIMBANKY SR, ktoré má významný pozitívny dopad na vykazovanie požadovaných percentuálnych úrovní individuálnych limitov majetkovej angažovanosti a súhrnu veľkých majetkových angažovaností na klientov a skupiny klientov v zmysle Pravidiel obozretného vykonávania činností EXIMBANKY SR stanovených zo strany MF SR,
- aktuálny limit individuálnej majetkovej angažovanosti je 25 % vlastného kapitálu banky, t.j. cca 68,6 mil. EUR. Zvýšenie základného imania EXIMBANKY SR s následným posilnením vybraných fondov EXIMBANKY SR by umožnilo podporiť väčšie a ucelenejšie projekty, ktoré navýšia HDP a export Slovenskej republiky,
- uspokojenie narastajúceho dopytu v oblasti energetického priemyslu – navýšenie úverov pre najväčšieho výrobcu elektriny v SR (ďalej len „výrobca elektriny“) na úroveň 200 mil. EUR, t.j. nárast súčasnej úverovej angažovanosti o 78 mil. EUR (nad rámec rozpočtovaného medziročného nárastu úverov pre klientov v roku 2024),
- zvýšenie záručnej kapacity fondu na záruky ako nevyhnutného predpokladu pre vystavenie nových bankových záruk pre skupinu z odvetvia bezpečnostného a obranného priemyslu (ďalej len „skupina z odvetvia BOP“) v objeme 191,9 mil. EUR,

- významný rozpočtovaný medziročný (2023/2024) **nárast priamych vývozných a dovozných úverov** pre klientov EXIMBANKY SR **o cca 78 mil. EUR** (t.j. nárast o 17%) nad rámec novej angažovanosti voči výrobcovi elektriny a skupine z odvetvia BOP,
- očakávaný nárast obchodných činností v dlhodobom horizonte.

2. Alternatívy zvýšenia finančných zdrojov EXIMBANKY SR, resp. dosiahnutie zlepšenia ukazovateľov sledovaných podľa Pravidiel obozretného vykonávania činností EXIMBANKY SR

- **kapitálové posilnenie EXIMBANKY SR zo štátnych finančných aktív - významný pozitívny vplyv na ukazovatele individuálnej a veľkej majetkovej angažovanosti,**
- kapitálové posilnenie EXIMBANKY SR prostredníctvom výsledku hospodárenia bežného účtovného obdobia a výsledku hospodárenia minulých rokov EXIMBANKY SR - očakávané výsledky hospodárenia EXIMBANKY SR nemajú významný vplyv na dosahované ukazovatele individuálnej a veľkej majetkovej angažovanosti,
- možnosť získania cudzích zdrojov vo forme prijatých úverov od finančných inštitúcií alebo emisiou vlastných dlhových cenných papierov - cudzie zdroje nie sú súčasťou vlastných zdrojov financovania EXIMBANKY SR v zmysle § 28 ods. 1 písm. a) zákona č. 80/1997 Z. z. o EXIMBANKE SR v znení neskorších predpisov.

3. Obchodný plán EXIMBANKY SR zo zdrojov získaných kapitálovým posilnením EXIMBANKY SR a vyčíslenie výnosov z plánovaných obchodných prípadov

EXIMBANKA SR sa dlhodobo zameriava primárne na poskytovanie úverov^[1] exportérom, pričom z pohľadu štruktúry pohľadávok najväčší podiel úverov tvorili poskytnuté úvery vo forme predexportného financovania, financovania investícií slovenských vývozcov v zahraničí a financovania investícií do technológií.

Aktuálna (k 12/2023) štruktúra najväčších položiek v rámci pohľadávok z poskytnutých úverov slovenským exportérom je nasledovná:

- investičné úvery: 49,97 %,
- predexportné úvery: 25,17 %,
- úvery na financovanie investícií v zahraničí: 22,69 %.

Pre obdobie rokov 2024 - 2025 nepredpokladáme výrazné zmeny vo vyššie uvedenom pomere v poskytovaných produktoch. EXIMBANKA SR sa veľmi aktívne zameriava na akvizičnú činnosť najmä za účelom získania nových klientov, ale aj z dôvodu zvýšenia povedomia o svojich činnostiach. V tejto súvislosti bol v priebehu mája 2024 implementovaný pre podporu obchodu systém CRM (Customer Relationship Management), ktorý napomáha pri správe klientov.

Okrem vyššie uvedených úverových produktov poskytuje EXIMBANKA SR aj široké portfólio bankových záruk. Ku koncu roka 2023 sa objem vystavených bankových záruk zvýšil v porovnaní s koncom roka 2022 o 124 mil. eur, index 2023/2022: 2,29. Predpokladáme, že narastajúci záujem o vystavovanie bankových záruk bude pokračovať, očakávame to najmä pri bankových zárukách za platbu vopred.

^[1] Druhy poskytovaných úverov:

- **predexportný úver** - financovanie materiálových a ostatných nákladov súvisiacich s realizáciou zmluvy o vývoze až na obdobie do dvoch rokov, pričom rozhodujúcim faktorom je dĺžka uzatvorenej zmluvy o vývoze pokrývajúcej obdobie financovania.
- **Úver na investíciu v zahraničí** - ponúka financovanie najmä dlhodobých finančných potrieb vývozcu, resp. zahraničnej spoločnosti v súvislosti s realizáciou investície na rozšírenie vývozných aktivít exportéra. Spravidla ide o dlhodobý úver, t. j. doba od prvého čerpania do konečnej splatnosti presahuje 3 roky, úver je možné poskytnúť maximálne do výšky 85 % hodnoty investície.
- **investičný úver** - financovanie nákupu alebo modernizácie technológie a súvisiacej infraštruktúry pre exportnú prevádzku, ktorá sa používa pri spracovávaní surovín a výrobe výrobkov alebo pri poskytovaní služieb určených na vývoz, pričom úver je možné poskytnúť maximálne do výšky 85% nákladov na nákup alebo modernizáciu technológie a súvisiacej infraštruktúry.

Vyčíslenie výnosov z plánovaných obchodných prípadov po kapitálovom posilnení EXIMBANKY SR zo štátnych finančných aktív vo výške 250 mil. EUR

hodnoty v EUR

Rok	Rok 2024	Rok 2025	Rok 2026	Rok 2027	Rok 2028	Rok 2029	Rok 2030	Spolu
Predpokladané úrokové výnosy z poskytnutého úveru výrobcovi elektriny v sume 78 mil. EUR	2 518 425	4 602 624	4 273 347	4 157 517	4 130 178	4 143 438	4 175 847	28 001 376
Predpokladané úrokové výnosy z novo poskytnutých úverov ostatným klientom v objeme 172 mil. EUR	5 811 450	10 665 376	9 939 278	9 683 858	9 623 572	9 652 812	9 724 278	65 100 624
Predpokladané výnosy z poplatkov za vystavené bankové záruky v objeme 191,9 mil. EUR pre skupinu z odvetvia BOP	3 734 104	4 462 756	3 320 236	1 719 021	442 522	432 788		14 111 427
Celkové dopady - zvýšenie výnosov z navrhovaného kapitálového posilnenia EXIMBANKY SR vo výške 250 mil. EUR	12 063 979	19 730 756	17 532 861	15 560 396	14 196 272	14 229 038	13 900 125	107 213 427

Poznámky k tabuľke:

- základným východiskom je kapitálové posilnenie EXIMBANKY SR o 250 mil. EUR,
- vo výpočtoch úrokových výnosov je zohľadnený aktuálny a očakávaný vývoj úrokovej sadzby 6M EURIBOR,
- z takto získaných dodatočných finančných zdrojov EXIMBANKA SR:
 - poskytne úver subjektu v odvetví výroby elektriny vo výške 78 mil. EUR so splatnosťou v roku 2030,
 - poskytne ďalšie úvery ostatným klientom EXIMBANKY SR v objeme 172 mil. EUR,
 - vystaví bankové záruky pre skupinu z odvetvia BOP vo výške 191,9 mil. EUR s ukončením ich platnosti v roku 2029,
- posilnený kapitál EXIMBANKY SR zároveň umožní zvýšiť záručnú kapacitu banky a podporiť rozvoj v oblasti poistenia.

4. Porovnanie výnosovosti plánovaných obchodných prípadov s výnosovosťou celého portfólia

- Úver klientovi v odvetví výroby elektriny plánujeme poskytnúť s predpokladanou maržou okolo úrovne 2,80 % p.a. nad 6M EURIBOR, pričom priemerná výška marže aplikovaná na klientske úverové portfólio predstavuje aktuálne 3,10 % p.a. nad variabilnú úrokovú sadzbu EURIBOR. **Nižšia marža je aplikovaná z titulu lepšieho ratingu klienta (vyššia bonita) ako je priemer portfólia.**
- Nové úvery ostatným klientom plánuje EXIMBANKA SR poskytovať na úrovni marže, ktorú aplikuje pri klientskom portfóliu úverov t.j. cca 3,10 % p.a. + variabilná úroková sadzba EURIBOR.
- Nové bankové záruky plánujeme poskytnúť pre skupinu z odvetvia BOP s poplatkom za vystavenie záruk vo výške cca 3,00 % p.a., pričom priemerná výška poplatku za vystavenie záruk je aktuálne na úrovni 1,73 % p.a. Vyšší výnos očakávame vzhľadom na špecifiká a vysoký dopyt po produktoch v odvetví BOP.

5. Vyhodnotenie rizík minimálne pre známe plánované obchodné prípady

5.1. Vyhodnotenie úverového rizika a posúdenie pomeru medzi rizikom a návratnosťou

Eximbanka SR neviduje žiadne zlyhania v sektoroch BOP a energetický priemysel. Klienti z daných segmentov si plnia svoje záväzky včas a bez omeškaní.

5.2. Analýza trhového rizika a rizika likvidity

Energetický priemysel - výroba elektrickej energie

- od roku 2024 sa očakáva zlepšenie na strane dopytu po elektrickej energii z dôvodu hospodárskeho oživenia,
- kľúčovým faktorom pre dlhodobý vývoj dopytu po elektrine smerom nahor by mala byť elektrifikácia odvetvia priemyslu a dopravy,
- nárast dopytu je spôsobený najmä elektromobilitou a elektrifikáciou priemyslu,
- Uvedenie JE Mochovce 3 a 4 do prevádzky spolu s navýšením kapacít OZE v najbližších rokoch zabezpečia sebestačnosť Slovenska (elektrická energia), z ktorého sa tak stane exportujúca krajina. Nárast inštalovanej kapacity bude však čiastočne kompenzovaný odstavením uhoľných elektrární v rokoch 2023 a 2024.
- dobré prepojenie so susednými krajinami, najmä Maďarskom, ktoré je najväčším dovozcom elektriny v regióne, zabezpečuje spotrebu prebytočnej vyrobenej elektriny na Slovensku,
- významne sa zníži podiel emisií CO₂ pri výrobe elektrickej energie (jadro) v ovzduší v porovnaní s napr. uhoľnými elektrárnami,
- vďaka nízko uhlíkovým zdrojom ako je jadro a voda, dodal výrobca elektriny Slovensku v roku 2023 až 96,5 percenta elektriny bez emisií,
- Spustenie tretieho bloku v Mochovciach, ktorý ušetrí za rok až 2,6 milióna ton emisií CO₂ v porovnaní s elektrárnou na uhlie. Pre predstavu to znamená, ako keby z ciest zmizlo milión áut so spaľovacím motorom.
- výkon nového štvrtého bloku Atómovej elektrárne Mochovce bude 471 megawattov (v budúcnosti až do 535 megawattov). Pokryje tak zhruba 13 % spotreby elektriny na Slovensku.
- v súvislosti so spustením JE Mochovce 4 sa zvýši inštalovaný výkon výrobcu elektrickej energie na Slovensku. V prípade, že sa podarí za atraktívne ceny danú vyrobenú energiu predať, tak to môže mať pozitívny vplyv na bonitu skupiny výrobcu elektriny (zníženie úverového zaťaženia) a tiež na prípadne rastúce príjmy z dividend pre štát.
- výrobca elektriny už druhý rok dodáva pre domácnosti silovú elektrinu za garantovanú cenu 61,2 eura za megawatthodinu. V čase vrcholiacej energetickej krízy išlo o bezprecedentnú cenu, vďaka ktorej sa nemuseli domácnosti obávať extrémneho zdražovania elektriny. Aj výstavba JE Mochovce 3 a 4 môžu byť nápomocné pri zachovaní garantovanej ceny pre domácnosti.
- po spustení JE Mochovce 3 a 4 sa očakáva kladná bilancia Slovenska (t.j. bude vznikať prebytok, ktorý bude možné exportovať),
- vývoj na energetických trhoch v nasledujúcich rokoch bude závisieť od dvoch faktorov:
 - cenová regulácia alebo iné zásahy do trhu na európskej alebo národnej úrovni. Spotreba energie, najmä na strane priemyslu, závisí od regulovateľnej cenovej hladiny, ktorá ovplyvní dopyt po energii,
 - situácia ohľadom konfliktu na Ukrajine a energetickej bezpečnosti pri dodávkach skvapalneného zemného plynu do Európy.
- dočasný pokles spotreby elektriny spolu s uvedením elektrárne MO3 a MO4 do prevádzky a reštart paroplynovej elektrárne Malženice môže prispieť k miernemu približovaniu/konvergencii slovenskej ceny elektriny k cene v Českej republike a Nemecku.

Odvetvie bezpečnostný a obranný priemysel (BOP):

Nová bezpečnostná situácia súvisiaca s prebiehajúcim vojenským konfliktom na Ukrajine a súvisiaci rast dopytu po zbraňoch výrazne zmenili situáciu v európskom obrannom priemysle, ktorý dnes čelí nebývalému rastu dopytu po zbraňových systémoch a munícii. Z globálneho hľadiska k rastu dopytu po zbraňoch a munícii vedie tiež obnovený izraelsko – palestínsky konflikt a zvýšené napätie vo Východočínskom a Juhočínskom mori.

Pred začiatkom ozbrojeného konfliktu na Ukrajine boli ozbrojené sily v európskych krajinách NATO v ostatných troch desaťročiach finančne podvyživené a primerane tomu upadali aj európske výrobné kapacity obranného priemyslu. Značná časť z európskych členských štátov NATO si neplnila svoj záväzok vynakladať na obranu dve percentá rozpočtových výdavkov. V roku 2014 si tento záväzok plnili len tri štáty spomedzi z 31 členov NATO, v roku 2023 ich bolo 11 a v roku 2024 sa očakáva že ich bude 18.

Okrem rastu celkového dopytu po zbraňových systémoch a munícii, európsky obranný priemysel bude profitovať aj zo snahy EÚ uspokojiť tento dopyt domácou produkciou a nie dovozom zbraňových systémov z proveniencie mimo EÚ.

Európska komisia prijala začiatkom roku 2024 nový dokument Stratégia európskeho obranného priemyslu na posilnenie pripravenosti a bezpečnosti Európy ktorá:

- nabáda krajiny EÚ, aby investovali viac, lepšie, spoločne a na európskej úrovni.
- finančne podporuje pripravenosť prostredníctvom nového európskeho programu obranného priemyslu v hodnote 1,5 miliardy eur.

V rámci tejto stratégie do roku 2030 by krajiny EÚ mali:

- nakúpiť aspoň 40 % obranného vybavenia v rámci vzájomnej spolupráce,
- vynaložiť aspoň polovicu svojho rozpočtu na verejné obstarávanie v oblasti obrany na výrobky vyrobené v Európe,
- obchodovať s tovarom obranného priemyslu medzi členskými krajinami EÚ namiesto obchodu s inými krajinami, a to v miere najmenej 35 %.

Očakávaný rast v odvetví obranného priemyslu podporujú aj odhady budúcich výdavkov na zbrojenie zo zdroja Renaissance Strategic Advisors.

Z uvedeného vyplýva, že v oboch segmentoch je vysoký dopyt po produktoch a teda aj očakávaný výnos, ktorý zabezpečí dostatočnú likviditu exportérov na splnenie ich záväzkov voči veriteľom.

Na záver chceme podotknúť, že ako malá krajina je počet našich exportérov obmedzený a teda súčasné regulátorne limity sú pri financovaní väčších projektov obmedzené.

5.3. Hodnotenie právneho a regulačného rizika

EXIMBANKA SR predstavuje jediný priamy finančný nástroj štátu na podporu exportu. Vo vzťahu ku komerčnému sektoru plní EXIMBANKA SR doplňujúcu funkciu, keďže jej primárnym cieľom je umožniť vstup slovenským exportérom do projektov a teritórií, kde komerčný finančný sektor prejavuje menší záujem prevziať na seba riziko.

Ciele EXIMBANKY SR sú preto zamerané aj na vyplňanie vznikajúcich trhových medzier, vrátane odvetví, ktoré z dôvodu korporátnych politík zahraničných bánk pôsobiacich v SR majú limitovaný prístup k financovaniu ich potrieb (napr. bezpečnostný a obranný priemysel).

Postavenie a úlohy EXIMBANKY SR sú vymedzené zákonom č. 80/1997 Z. z. o Exportno-importnej banke Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov („**zákon o EXIMBANKE SR**“), a preto aj základný rámec jej fungovania a smerovania je určený zákonom o EXIMBANKE SR.

EXIMBANKA SR sa pri vykonávaní činností podľa zákona o EXIMBANKE SR spravuje aj pravidlami obozretného vykonávania činností, ktoré stanovuje Ministerstvo financií SR („Pravidlá obozretného vykonávania činností“).

Na účely vykonávania bankových činností, poisťovacích činností a ďalších činností má EXIMBANKA SR zavedený vlastný systém riadenia rizík, ktorý zahŕňa:

- a) schválené limity akceptovateľného rizika a obchodnú stratégiu EXIMBANKY SR,
- b) riadenie likvidity a stanovenie ukazovateľov likvidity,
- c) stratégiu pre riadenie objemu vlastných zdrojov pri zohľadnení vlastného rizikového profilu,
- d) postup pre určovanie primeranej výšky vlastných zdrojov, zložiek vlastných zdrojov a ich priradovanie k jednotlivým rizikám,
- e) nepretržité dodržiavanie požiadaviek na vlastné zdroje, osobitných kapitálových požiadaviek na solventnosť poistenia obchodovateľných rizík a požiadaviek upravujúcich technické rezervy.

EXIMBANKA SR môže vykonávať len činnosti výslovne upravené v zákone o EXIMBANKE SR. EXIMBANKA SR podľa zákona vykonáva tieto činnosti:

- a) financovanie vývozných úverov,
- b) financovanie dovozných úverov,
- c) poisťovanie vývozných úverov,
- d) zaisťovanie vývozných úverov,
- e) poskytovanie záruk.

Peňažné prostriedky získané EXIMBANKOU SR v súvislosti s vkladom do základného imania formou navýšenia finančných aktív budú použité na posilnenie obchodných činností EXIMBANKY SR (tak ako sú bližšie uvedené v bode 1 tohto dokumentu).

Vo všeobecnosti je teda možné skonštatovať, že získané peňažné zdroje sa použijú na plnenie činností, ktoré EXIMBANKE SR ukladá zákon, a to najmä na navýšenie úverov pre výrobcu elektriny, na financovanie a poskytovanie záruk pre skupinu z odvetvia BOP, ako aj na ďalšie obchody, ktoré EXIMBANKA SR bude uskutočňovať v súvislosti s plnením jej úloh v oblasti podpory slovenského exportu, a to v súlade so zahranično-obchodnou politikou vlády SR.

Takéto obchody budú vykonávané v súlade so zákonom o EXIMBANKE SR a Pravidlami obozretného vykonávania činností, podobne ako akékoľvek iné obchody uskutočňované EXIMBANKOU SR v rámci jej činností.

V súvislosti s financovaním a poskytovaním záruk pre skupinu z odvetvia BOP však nemožno vylúčiť prípadné reputačné riziko, keďže istá časť verejnosti má výhrady voči financovaniu spoločností z odvetvia bezpečnostného a obranného priemyslu. V tejto súvislosti však uvádzame, že EXIMBANKA SR sa bude podieľať len na financovaní takých obchodných prípadov, kde príslušný vývozca získa príslušné povolenie na obchodovanie s vojenským materiálom.

V nadväznosti na predpokladaný vklad štátny finančných aktív do základného imania na účely zvýšenia vlastných zdrojov financovania preto EXIMBANKA SR neidentifikovala žiadne osobitné právne a regulačné riziká nad rámec bežných rizík, ktoré jej vznikajú pri plnení úloh v zmysle zákona o EXIMBANKE SR.

EXIMBANKE SR budú taktiež hroziť obvyklé riziká, ktoré jej vznikajú alebo hrozia v rámci jej bežných aktivít (kreditné riziko, riziko vyplývajúce z poistenia, riziko vyplývajúce zo zaistenia, úrokové riziko, devízové riziko, trhové riziko, riziko likvidity, operačné riziko, riziko koncentrácie).

Bratislava, jún 2024